

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Тези

**76-ї наукової конференції професорів,
викладачів, наукових працівників,
аспірантів та студентів університету**

ТОМ 2

14 травня – 23 травня 2024 р.

БОЙОВІ ДІЇ НА ДОНБАСІ – ПРЯМИЙ ШЛЯХ ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ КАТАСТРОФИ

Події на сході України сколихнули весь світ. Ця територія стала зоною не лише збройного протистояння та гуманітарної катастрофи, а і територією потенційної екологічної катастрофи. Справа в тому, що схід і південь України «густо насичений» небезпечними промисловими об'єктами. Провідні вчені, експерти та журналісти вважають, що на території Донбасу існує 5 «екологічних бомб», які можуть вибухнути у будь-який момент збройного протистояння [1].

1. *Покинуті шахти.* Сьогодні на території, підконтрольній бойовикам, знаходиться близько 10 шахт, в яких призупинено роботу і відкачка підземних вод взагалі не ведеться. Підземні води, що затоплюють виробітки є доволі агресивними і, в подальшому, викличуть засолення ґрунту, погіршення питної води, руйнування споруд, а далі утворення на всій території боліт.

2. *Горлівський коксохімічний завод.* Дане підприємство є джерелом високотоксичних хімічних відходів, які зберігалися і продовжують зберігатися на заводі. Небезпека також підсилюється сусідством Горлівського коксохімічного заводу із заводом "Стірол". У випадку потрапляння уламків снарядів у «стіролівські» ємності з аміаком, може зникнути з поверхні землі не лише Горлівка, а і декілька сусідніх міст.

3. *Радіоактивний могильник посеред вибухового полігону в Донецьку.* Ще у 60-х роках минулого сторіччя на території Донецького казенного заводу хімічних виробів почали проводити поховання радіоактивних відходів. До початку АТО про «бетонний склеп», що загрожує отруїти підземні води, забули. Що відбувається на його території сьогодні – невідомо. За останній рік на територію даного підприємства не менше п'яти разів потрапляли снаряди, які піднімали «ядерний гриб».

4. *Авдіївський коксохімічний завод.* Вже сьогодні на заводі зафіксовано значні пошкодження відстійників токсичних відходів, декілька разів горіли сховища смол. Але рекордсменом з небезпеки є горлівський завод «Стірол», де не лише зберігається практично вся таблиця Менделєва, але і проходить одна з найбільш небезпечних труб у світі – аміакопровід «Тольяті-Одеса» (рис. 1) [2].

Враховуючи кількість небезпечного газу в аміакопроводі у випадку руйнування трубопроводу зона ураження буде величезною і включатиме весь Донецьк. Більше того, розсіюючись на великі відстані аміак здатен викликати високотоксичні кислотні дощі.

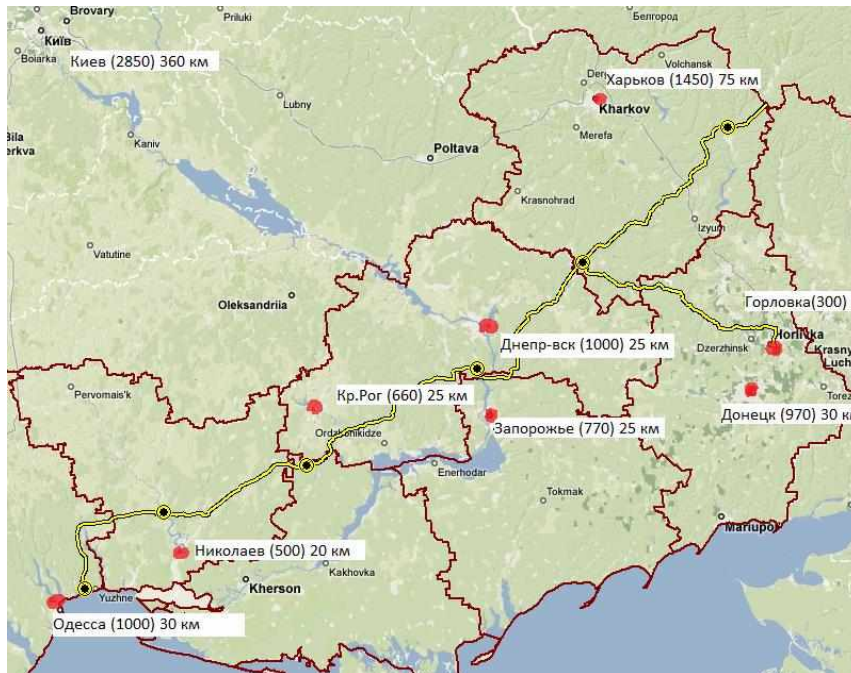

Рис. 1. Шлях аміакопроводу «Тольяті-Одеса» територією України

5. *Греблі теплоелектростанцій та фільтраційні станції.* Фільтраційні станції – джерело великих запасів хлора. У випадку витікання хлора на декілька кілометрів навкруги не залишається нічого живого. Руйнування ж гребель на касаді водосховищ в районі Щастя призведе до затоплення величезних територій та може викликати таку гідроударну хвилю, що її наслідки проявляться і на території Росії [3].

Отже, ситуація, що склалася на сході і півдні України вимагає негайного вирішення. На жаль, сучасне світове суспільство поки що не виробило швидких та дієвих методів впливу на терористів та бойовиків, але забувати про можливі екологічні небезпеки та їх наслідки для всієї планети навіть за цих складних умов не варто.

Література

1. *Електронний ресурс [режим доступу] -<http://obozrevatel.com/crime/52194-5-ekologicheskikh-bomb-donbassa-kotoryie-mogut-sdetonirovat-vo-vremya-vojnyi.htm>].*
2. *Електронний ресурс [режим доступу] -<http://comments.ua/digest/508982-boevie-deystviya-donbasse-ugrozhayut.html>.*
3. *Природа та війна: як військове вторгнення Росії впливає на довкілля України Електронний ресурс [режим доступу] -<https://ecoaction.org.ua/pryroda-ta-vijna.html>.*
4. *Яких екологічних наслідків зазнала Україна за час війни окрім збитків від підриву Каховської ГЕС Електронний ресурс [режим доступу] -<https://kse.ua/ua/about-the-school/news/yakih-ekologichnih-naslidkiv-zaznala-ukrayina-za-chas-viyni-okrim-zbitkiv-vid-pidrivu-kahovskoyi-ges/>*